

Základní principy federace mezi centrálním systémem IS REZA a lokálními Rejstříky Zastupování OVM

Axiomy

- Údaje o zmocnění uložení v centrální REZA budou mít, na základě zákona 111/2009 sb., charakter **REFERENČNÍCH dat**,
- Údaje v lokální REZA nebudou mít charakter referenčních dat, ale bude se vždy jednat pouze o **INFORMATIVNÍ data** – účinné pro lokální AIS(y) dané agend(y). Tyto údaje se nebudou publikovat ostatním OVM a žádným způsobem nejsou centrálně garantovány,
- Klienti nebo jiné OVM budou při dotazech na existenci zmocnění, voláním centrální dotazovací služby REZA, **dostávat pouze REFERENČNÍ část centrálních údajů o zmocnění a dále příznak**, že existuje lokální systém Rejstříku Zastupování OVM, kde jsou vedeny doplňující specifické informace o daném zmocnění (podmínky a pravidla pro provedení úkonů).

Princip č. 1: Definice rozsahu a obsahu oprávněné k zastupování

Při tvorbě zastoupení v lokálním REZA a definici **rozsahu oprávnění** se **MUSÍ** vycházet z aktuálního **hierarchického stromu RPP: Agenda / Služba / Úkon** (oprávnění se definuje postupně zleva, Agenda je povinná, Služba a Úkon jsou volitelné, pomocí nich se dá rozsah oprávnění zúžit), a dále se pro volitelnou definici **obsahu oprávnění** musí využít **Objekty/Subjekty a jejich Údaje z číselníku RPP**, evidované rovněž v Katalogu služeb RPP. Uživatel si samostatně nemůže sestavovat rozsah oprávnění. Pro typická, často používaná zmocnění bude mít uživatel připraveny šablony, kde bude předvybrána Agenda / ev. Služba / Úkon, řešící danou životní situaci. Uživatel dále bude mít možnost doplnit vhodný Objekt a Údaj, kterými může omezit obsah oprávnění, na vybrané Objekty a jejich Údaje.

Pokud požadovaná šablona s kombinací definice oprávnění “služba/úkon/objekt – subjekt/údaj” neexistuje, **musí jej ohlašovatel agendy ve spolupráci s OVM do katalogu RPP doplnit**. Naplnění těchto údajů do RPP je nutnou podmínkou ke vzniku šablon s předepsanou definicí typu oprávnění.

Podpora realizovatelnosti principu

Lokální REZA bude přebírat základní číselníky (agenda/služba/úkon, Objekt/subjekt/údaj) a proto bude pro účely jejich „stahování“ vytvořena centrální služba, publikující jejich obsah jako soubor dvou číselníků na denní bázi a nezměnitelný během dne.

Princip č.2: Typy úkonů použitelné pro definici rozsahu úkonů

Služby prováděné nebo vykonávané OVM **nelze používat** pro definici rozsahu oprávnění pro zastupování osob ... neboli oprávnění k zastupování lze udělit pouze na klientské služby.

Podpora realizovatelnosti principu

V katalogu RPP je u každého úkonu příznak rozlišující původce úkonu (klient, OVM), dále příznak u služby rozlišující i typ klienta (FO, PO, PFO) oprávněného konat danou službu a konečně u každého úkonu je uveden příznak, zda je úkon digitální či nikoliv a plánované datum digitalizace úkonu. Dále je

u úkonu příznak fáze úkonu: začátek, prostředek, konec. Všechny tyto příznaky lze využívat při kontrole správnosti definice oprávnění k zastupování a budou součástí distribuovaných číselníků.

Princip č. 3: Možnost specifikace podmínek pro užití oprávnění v lokálních rejstřících

V lokálních REZA, lze specifikovat detailní podmínky nebo pravidla provedení daného úkonu libovolně. Lze tedy rozšířit údaje centrální REZA o detailní popis podmínky pro zastupování, uložených v lokálním rejstříku zastupování tak, aby vyhovovaly specifickým potřebám OVM vykonávajícímu danou agendu. Rozšiřující podmínkou, ale **NESMÍ vzniknout nový úkon**, který v centr. Katalogu neexistuje, může se pouze existující úkon omezit/zpřesnit podmínkou nebo více podmínkami z číselníku podmínek nebo volným textem. Pokud analýzou podmínek vznikne nová potřeba definovat nový úkon, musí jej ohlašovatel agendy doplnit do katalogu služeb RPP a ohlásit změnu agendy.

Jedinou výjimku představuje omezení pomocí číselníku omezující zmocnění (centrální číselník podmínek) v rámci centrální REZA. Tímto způsobem lze zmocnění omezit a může jít v některých případech i o nový úkon - např. nahlížení do spisu pouze v rámci vybrané služby. V rámci centrálního číselníku omezujícího zmocnění ale budou pouze položky, které jsou platné nezávisle na dané agendě a pokud budou fakticky nahrazovat chybějící úkony, musí vycházet z obecných/procesních právních předpisů.

Pokud budou položky z číselníku omezující zmocnění charakteru úkony a budou se často využívat, je na ohlašovatel agendy zvážit, zda to není podnětem pro doplnění číselníku Úkonů, který by usnadnil definici rozsahu zmocnění bez komplikací v podobě doplňování specifických podmínek z číselníku omezení (optimalizace katalogu služeb). Tento podnět může dát ohlašovatel agendy i DIA na základě analýzy obsahu číselníku omezení a četnosti používání jeho položek.

Podpora realizovatelnosti principu

Volnost a nezávislost pro OVM při definici specifických podmínek zastupování při úkonech jimi vykonávaných agend a centrální mechanismus pro nastavování příznaku existence těchto podmínek.

Princip č. 4: Synchronizace informací o rozsahu zmocnění

Bezprostředně po zápisu nového zmocnění v lokálním REZA **MUSÍ AIS OVM zavolat připravenou centrální službu REZA** (služba synchronizace dat do centra), kterou se zavede centrální záznam o rozsahu oprávnění v rozsahu Agenda, služba, úkon, identifikace zmocnitele a zmocněnce, časová platnost zmocnění a ev. vydefinované objekty zastoupení a **příznak, že k tomuto centrálnímu záznamu existuje lokální doplnění informací o zmocnění**, pokud se definovaly doplňující podmínky.

Varianty vzniku zmocnění:

- Pokud lokální REZA vytvoří zmocnění bez doplnění specifických podmínek, centrální příznak o doplnění zmocnění **nenastavuje**. Tímto postupem bude zajištěno, že se na centrální úrovni bude vždy vědět jaké existují záznamy v lokálním REZA a zda k nim existují i lokální informace o rozšíření zmocnění nebo ne.
- Lokální řešení **MŮŽE** zapsat údaje o specifických podmínkách do připraveného volného textového pole nebo využít hodnot z číselníku podmínek v **centrálním záznamu oprávnění REZA**. Takto vyplněné informace mají dva účely:
 - Poskytnutí úplné informace o zmocnění oprávněným osobám, protože zápisem lokálních informací o podmínkách do centrální REZA **se stávají tyto údaje Referenčními!**
 - Existuje potřeba jednotného strojového zpracování na straně poskytovatele služeb – pro **lokální řešení s více Rejstříky zmocnění v rámci jednoho OVM/Resortu**. Tento mechanismus zápisu do centra zajistí synchronizaci referenční části podmínek

zmocnění i do ostatních Rejstříků zmocnění daného OVM (příčemž služby jiného Rejstříku zmocnění jiného OVM využívající nastavení podmínek nemusí být schopny tuto doplňující informaci zpracovávat, protože je pro ně bezpředmětná a pro provedení úkonu v zastoupení si definují podmínky vlastní).

- Pokud vznikne zmocnění na centrální úrovni, může lokální REZA na toto zmocnění navázat a **MŮŽE** si k němu doplnit specifické informace, ale pak **MUSÍ** provést výše popsanou synchronizaci dat a nastavit příznak o doplnění lokálních podmínek k úkonům

Podpora realizovatelnosti principu

Připravenost centrálního úložiště REZA doplňovat k záznamu o zmocnění i lokální podmínky daného OVM k provedení úkonů v zastoupení formou volného textu nebo výběrem z číselníku podmínek omezujícím daný úkon.

Princip č. 5: Vzájemná informovanost o událostech mezi centrální REZA a lokálních rejstřících zmocnění

Na centrální úrovni bude existovat **notifikační služba REZA informující lokální Rejstříky zmocnění** o událostech souvisejících s jejich evidovanými zmocněními (např.: změna údajů zmocněnce / zmocnitele, změna rozsahu oprávnění, změna obsahu oprávnění, reklamace / zpochybnění údajů o zmocnění, změna konce platnosti nebo zrušení zastupování), pro všechna zmocnění, na které si OVM příznak potřeby být notifikován nastavil.

Změny rozsahu oprávnění v lokální REZA je povinen OVM hlásit (synchronizovat) **jen pokud došlo ke změně rozsahu oprávnění do úrovně agenda/služba/úkon**, nebo ke změně objektů zmocnění nebo došlo ke změně konce platnosti nebo zrušení zastupování. Změnu v podmínkách hlásit nemusí, pokud není zapsána do centra ve formě volného textového pole podmínky. V případě definování omezujících lokálních podmínek, pomocí centrálního číselníku omezení, změnu hlásit musí.

Zrušení lokálních podmínek pro zastupování provede lokální REZA pouze zavoláním centrální služby s požadavkem “shoení” příznaku existence lokálních podmínek daného úkonu(ů), centrální systém následně vymaže i případné vypublikované podmínky zapsané do volného textu nebo záznamy s odkazy na centrální číselník podmínek.

Podpora realizovatelnosti principu

Existence centrální notifikační služby, kterou si může daný OVM nastavit/zrušit informování pro platná zmocnění jeho klientů (seznam klientů získá službou výpisu zmocnění pro daná AIFO), zasílající okamžitě upozornění na změnu při vzniku dané události. V obráceném směru Lokální rejstřík zmocnění pro zajištění informovanosti o změnách do centra využívá již připravených mechanismů pomocí volání služby hlášení změn a nastavení příznaků, která bude rovněž pro všechny OVM jednotně připravena v centrální části REZA.

Princip č. 6: Pravidla pro využívání centrálního číselníku názvů Objektů / Subjektů a názvů jejich Údajů

Názvy Objektů/subjektů a názvy jejich Údajů vedené v RPP jsou **číselníkem platným i pro lokální Rejstříky zmocnění**, které mohou tento centrální číselník převzít, navázat na něj a vést si vlastní číselníky Objektů / Subjektů, přičemž musí zamezit přepisování nebo duplikování názvů s centrálními objekty / subjekty a jejich údaji.

Lokální Rejstřík zmocnění **MŮŽE dát podnět ohlašovatelé agenty k doplnění centrálního číselníku objektů/subjektů a údajů dané agenty** proto, aby se tato nová metadata dostala oficiální cestou i k dalším OVM, které tuto agendu také vykonávají, nemají lokální Rejstřík zmocnění, ale potřebují mít možnost definovat obsah oprávnění i na tyto nové Objekty/Subjekty a jejich Údaje.

Tímto mechanismem dojde ke sjednocení výčtu Objektů / Subjektů a jejich Údajů všemi OVM vykonávajícím danou agendu. Je třeba si uvědomit, že Objekt / Subjekt a jejich Údaje jsou předmětem

evidence záznamů v AIS, kterým je vykonávána agenda a je povinností každého OVM si zajistit doplnění (rozšíření) evidenčního záznamu o **možnost tyto nové údaje ukládat**. Může být totiž dotazován prostřednictvím ISSS zcela jinou agendou, zda existují k evidovanému záznamu k danému klientu (AIFO) hodnoty Objektů / Subjektů a hodnoty Údajů a požádat o jejich výpis, protože tyto informace potřebují pro rozhodování v jejich agendě.

Doplnění centrálního číselníku Objektů/subjektů a Údajů je vždy plně v kompetenci ohlašovatele dané agendy. Podnět pro jejich doplnění může ohlašovatel předat i DIA na základě analýzy/kontroly v rámci výkonu věcné správy Katalogu služeb nebo mapování údajů a datových potřeb.

Podpora realizovatelnosti principu

V centru bude dostupná služba distribuující aktuální číselník Objektů / Subjektů a jejich Údajů lokálním Rejstříkům zmocnění. Změn a nových hodnot v číselníku se dosáhne novým ohlášením registrace agendy, za kterou odpovídá ohlašovatel z vlastního podnětu nebo na základě podnětů správců lokálních Rejstříků zmocnění, vykonávajících danou agendu.

Princip č. 7: Tvorba a užití centrálních šablon pro konstrukci rozsahu a obsahu oprávnění k zastupování

Šablony pro zastupování se tvoří za účelem zjednodušení a zrychlení definice rozsahu a obsahu zmocnění pro zastupování. Šablona se vytváří pro řešení životní typické situace role zmocnitele a zmocněnce. Šablonu tvoří názvy rolí, připravené pro zadání identifikací osoby zmocnitele i zmocněnce, dále přednastavený rozsah oprávnění z číselníku RPP obsahující Agendu / Službu / Úkon a dále možnost doplnění volitelných hodnot názvů Objektů / Subjektů a jejich Údajů. V rámci šablony bude možné použít k omezení zmocnění centrální číselník omezující zmocnění (centrální číselník podmínek) v rámci centrální REZA.

Podpora realizovatelnosti principu

Připravené šablony pro nejtypičtější typy explicitních zastoupení s garantovanou správností výběru rozsahu a možnosti doplnění obsahu oprávnění pro zastupování. Šablony připravuje a testuje DIA ve spolupráci s ohlašovatelem agend. Podnět k vytvoření šablony může dát jakýkoliv OVM nebo SPUÚ, který danou agendu vykonává.

Princip č. 8: Nový Katalog Rolí (KR) v rámci RPP

Do RPP bude doplněn **nový Katalog rolí**, který bude v budoucnu vázat na role/pojmy modulu eSbírky CzechVOC a EuroVOC. Nový katalog rolí RPP je potřeba **pro jednoznačnou definici rolí v šablonách zmocnění s jednoznačnou vazbou na pojmy VOC**. Například role: Dítě-Rodič, konající úkony za své dítě nad rámec zákonných zmocnění, nebo role: Zaměstnavatel-Zaměstnanec, konající úkony vůči veřejné správě a další životní situace, přičemž tyto vztahy musí být namapovány na i pojmy EuroVOC protože, až v budoucnu bude cizinec zastupovat jinou osobu a bude k domu dokládat zmocnění vydané v jiném členském státu EU (uložené v jeho DIW dle eIDAS 2), tak právě Katalog rolí díky vazbám na EuroVOC a ukazatelem na „českou“ šablonu pro zastupování, umožní OVM ztotožnění oprávnění k zastoupení cizince s českým oprávněním k zastoupení, a OVM bude s jistotou vědět, že požadované podání cizince může provést a bude znát i přesný rozsah služeb a úkonů, které rozsah oprávnění definují.

Aktuálně nejsou role nikde závazně pojmenovány a popsány, neexistuje jejich platný číselník. Šablony pro zastoupení budou členěny podle rolí proto, aby se zmocniteli i zmocněnci usnadnilo **vyhledání správné šablony zastupování pomocí ztotožnění se s danými rolemi**.

Podpora realizovatelnosti principu

Vznikne Katalog rolí RPP, který bude využívat centrální REZA pro tvorbu dvojic rolí identifikujících jednoznačně šablonu pro definici rozsahu a obsahu oprávnění k zastupování. Role v katalogu rolí

budou namapovány na pojmy na CzechVOC a EuroVOC a bude u nich časová značka od kdy toto mapování platí jako závazné pro 1) české veřejnosti pro možnost ztotožnění se s rolí při řešení životní situace zastoupením 2) cizincům, kteří učiní podání vůči českému OVM v zastoupení, a ty budou díky mapování znát přesný rozsah oprávnění cizince. Identitu cizince REZA neřeší, OVM zde použije IS CIS nebo jiný ISVS, který je schopn identitu 2 cících osob: zmocněnce a zmocnitele s jistotou ověřit.

Princip č. 9: Úředník jako zmocněnec

Jedná se o roli Asistenta úřadu, který může zastupovat osoby v potřebných úkonech a za ně digitálně konat (např.: asistenční služba pro imobilní seniory v rámci obce). Asistent je z povahy Fyzickou osobou, která může z vlastní vůle nabídnout zastupování nebo může být pověřen úřadem. Detaily těchto dvou situací jsou popsány nížeji:

- Ano, ale v tomto případě asistent jedná jako samostatná FO, **která projevila dobrou vůli pomáhat a zastupovat jiné FO** a tuto činnost bude vykonávat bez dohody / povolení / vědomí daného úřadu. Jedná se tedy o vztah dvou osob, které spolu uzavřely dohodu o zastupování a shodly se na rozsahu a obsahu zastupování a zapsaly prostřednictvím vhodné šablony toto zmocnění do centrální REZA,
- **Úřad může mít ovšem i sám zájem poskytovat asistenční službu zastupování. V tomto případě musí být uzavřena mezi úřadem a občanem smlouva**, která jednoznačně identifikuje osobu asistenta, definuje rozsah a obsah oprávnění k zastupování asistenta, časové trvání udělení tohoto oprávnění k zastupování a všechny další potřebné informace. **Vztah úřadu a úředníka – asistenta je chápán jako pověření k výkonu zastupování** osob dané místní příslušnosti obce / definované působnosti úřadu, které může být kdykoliv změněno / odvoláno oběma stranami (úřad – občan). Po souhlasu – podpisu smlouvy o zastupování osobou zmocnitele zapíše toto pověření asistenta úřad do centrální REZA stejně jako každé jiné zmocnění fyzické osoby právnickou osobou proto, aby si zmocnitelé mohli elektronicky ověřit platnost (zavedení do REZA) tohoto zmocnění nebo je individuálně odvolat nebo průběžně sledovat postupné aktivity asistenta, který je zastupuje

Často kladené otázky

O1: Opravdu **nebude možné bez šablony vytvořit zmocnění**? Ani pro ty subjekty/osoby, které se v katalogu služeb velmi dobře orientují a **jsou schopny si “naklikat” správně rozsah oprávnění**, když nenaleznou vhodnou šablonu a potřebují definovat specifický rozsah zmocnění?

- **Ne. Bez definované šablony nelze definovat rozsah a obsah zastoupení. OVM i SPUÚ ale mohou dát podnět DIA k vytvoření nové šablony, která posoudí oprávněnost požadavku a v případě souhlasného stanoviska navrhne vhodnou šablonu a v součinnosti s ohlašovatelem agendy (bude jej informovat o vzniku nové šablony) ji zveřejní v Centrální REZA a tím umožní její využívání zmocniteli a zmocněnci.**